

ΑΝΩΤΑΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

ΕΦΕΣΗ ΚΑΤΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

ΑΡ. 1/2016

20 Ιουλίου, 2021

(Α. ΛΙΑΤΣΟΣ, Γ. ΓΙΑΣΕΜΗ, Δ. ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ, Δ/ΣΤΕΣ)

1. Ο LYKOS SERVICES AND SECURITY SYSTEMS-
PRIVATE INVESTIGATORS LTD
2. ΜΥΡΟΥΛΑ ΑΒΡΑΑΜ

Εφεσεύοντες/Αιτητές

ΚΑΙ

- ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ
1. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
 2. ΑΡΧΗΓΟΥ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

Εφεσίβλητοι/Καθ' ων η αίτηση

.....

Γ. Πολυχρόνης, για τους εφεσεύοντες

Δ. Εργατούδη (κα), Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Εφεσίβλητους

.....

Α. ΛΙΑΤΣΟΣ, Δ: Την ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει η Δικαστής Δ. Σωκράτους.

.....

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Δ. ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ, Δ: Μετά από σχετικό αίτημα, παραχωρήθηκε στην εφεσείουσα εταιρεία στις 17/5/2011 άδεια λειτουργίας ιδιωτικού γραφείου παροχής υπηρεσιών ασφαλείας δυνάμει του περί Ιδιωτικών Γραφείων Παροχής Υπηρεσιών Ασφάλειας Νόμου του 2007 (Ν. 125(Ι)/2017). Είχαν προηγηθεί άλλες δύο αιτήσεις εκ μέρους της ως άνω εφεσείουσας, οι οποίες απορρίφθηκαν, καθώς δεν πληρούσαν τις σχετικές προϋποθέσεις του Νόμου και αφορούσαν τον Ν. Χαραλάμπους, ο οποίος παρουσιαζόταν ως διευθυντής και ως μοναδικός μέτοχος της.

Στην εγκριθείσα αίτηση, παρουσιαζόταν ως διευθύντρια η Μ. Αβραάμ, εφεσείουσα 2 και ως μέτοχοι η ίδια και η Σταυρούλα Χαραλάμπους (σύζυγος και θυγατέρα του Ν. Χαραλάμπους, αντίστοιχα). Η άδεια ανανεώθηκε μετά από αίτηση της εφεσείουσας εταιρείας, στην οποία δηλώθηκε ως διευθύντρια και μέτοχοι τα ίδια ως ανωτέρω αναφέρεται, πρόσωπα. Η ανανέωση επιτεύχθηκε, αφού διαπιστώθηκε σύμφωνα με τα δηλωθέντα, ότι η εφεσείουσα εταιρεία δεν προέβηκε σε οποιαδήποτε αλλαγή αναφορικά με το διευθυντή, μετόχους ή άλλο προσωπικό της και έτσι στις 17/5/2012 χορηγήθηκε η ανανεωμένη άδεια, με ημερομηνία λήξεως την 16^η Μαΐου 2013.

Στις 2/11/2012 ο Νεόφυτος Χαραλάμπους συνελήφθη μαζί με δύο άλλα άτομα από την Αστυνομία, αναφορικά με διερευνώμενη υπόθεση λειτουργίας ιδιωτικού γραφείου παροχής υπηρεσιών ασφάλειας χωρίς άδεια και για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ενόψει τούτου, και στα πλαίσια διερεύνησης της υπόθεσης, (ΑΔΕ Λάρνακας Σ/477/2012) λήφθηκαν από τον Έφορο Εταιρειών πιστοποιητικά για την εφεσείουσα 1 καθώς και κατάθεση από Λειτουργό του Τμήματος Εφόρου, τα οποία αποκάλυψαν ότι από τις 7/9/2011 η εφεσείουσα 1 είχε προβεί σε αλλαγές. Συγκεκριμένα, από 7/9/11 μοναδικός διευθυντής, Γραμματέας και Μέτοχος δηλωνόταν και ήταν ο Νεόφυτος Χαραλάμπους και όχι τα πρόσωπα τα οποία δηλώθηκαν.

Από σχετικό έλεγχο, ο οποίος διενεργήθηκε στο αρχείο του Γραφείου Χειρισμού Θεμάτων Ιδιωτικών Υπηρεσιών Ασφάλειας της Αστυνομίας διαπιστώθηκε ότι η αλλαγή πραγματοποιήθηκε χωρίς την εκ των προτέρων ενημέρωση του Αρχηγού Αστυνομίας, κατά παράβαση του άρθρου 11(3) του Ν. 125(Ι)/2007. Με αυτό το δεδομένο στις 3/12/2012 ο Αρχηγός ανακάλεσε την άδεια, δυνάμει του άρθρου 13.4 του Ν. 125(Ι)/2007 λόγω της διαπίστωσης ότι η εφεσείουσα 2, διευθύντρια της εφεσείουσας 1, δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις των άρθρων 7(ι)η και 11(1) του Νόμου. Ταυτόχρονα δόθηκαν και οδηγίες από τον Αρχηγό για διερεύνηση

εναντίον της εφεσείουσας 2, της πιθανότητας διάπραξης του αδικήματος της εξασφάλισης εγγραφής με ψευδείς παραστάσεις.

Οι εφεσείουσες άσκησαν το δικαίωμα της ιεραρχικής προσφυγής, υπό τύπου επιστολής ημερ. 3/1/2013, ενώπιον του Υπουργού Δικαιοσύνης, η οποία απορρίφθηκε στις 22/2/2013.

Με προσφυγή που καταχώρησαν οι εφεσείουσες ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου αμφισβήτησαν τη νομιμότητα της απόφασης του Υπουργού εγείροντας αριθμό λόγων, οι οποίοι δεν έγιναν αποδεκτοί με αποτέλεσμα την απόρριψη της προσφυγής τους.

Με έξι (6) λόγους έφεσης προσβάλλεται η κρίση του πρωτόδικου Δικαστηρίου. Εγείρεται με αυτούς, ότι εσφαλμένα έκρινε ότι υπήρξε δέουσα αιτιολογία και ότι δεν υπήρξε πλάνη περί τα πράγματα (λόγος έφεσης 1) ότι δεν υφίστατο παράλειψη ειδίκευσης του δημόσιου συμφέροντος (λόγος έφεσης 2), ότι δεν υπήρξε παραβίαση των αρχών της καλής πίστης (3^{ος} λόγος έφεσης) ότι δεν υπήρξε έλλειψη δέουσας έρευνας (4^{ος} λόγος έφεσης), ότι δεν υπήρξε παραβίαση του δικαιώματος ακρόασης (5^{ος} λόγος έφεσης).

Με τον τελευταίο (6^{ος} λόγος έφεσης) προβάλλεται πως «κατά τον ουσιώδη χρόνο δεν υπήρχε αρμοδιότητα του Αρχηγού Αστυνομίας προς έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης.» Ουσιαστικά οι εφεσείουσες ισχυρίζονται ότι η διακριτική ευχέρεια ανάκλησης ή μη ανανέωσης της άδειας από τον Αρχηγό Αστυνομίας, στις περιπτώσεις όπου γινόταν αλλαγή στα ονόματα Διευθυντών, εδόθη για πρώτη φορά με το άρθρο 13(4) του Ν. 179(I)/2014, όπως τροποποίησε τον αρχικό Νόμο, ήτοι μεταγενέστερα της προσβαλλόμενης πράξης και συνεπώς «υπάρχει ρήγμα επί τούτου στην απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου, το οποίο προφανώς έκρινε την περίπτωση των εφεσειουσών με εσφαλμένο νομικό καθεστώς».

Κατά την ανάπτυξη του λόγου τούτου στο περίγραμμα αγόρευσης του συνηγόρου των εφεσειουσών, διεφάνη πως η ισχυριζόμενη αναρμοδιότητα του οργάνου που έλαβε την απόφαση, σχετίζεται με τους λόγους ανάκλησης της άδειας, οι οποίοι, σύμφωνα πάντοτε με τους ισχυρισμούς του, ήσαν διαφορετικοί το έτος που λαμβάνοντο, από εκείνους που εισήχθησαν με τον τροποποιητικό Νόμου αρ. 179(I)/2014.

Παρατηρούμε πως τέτοιος λόγος ακύρωσης δεν εγέρθηκε κατά την ακρόαση της προσφυγής. Ούτε στην αγόρευση των εφεσειουσών, κατά την οποία αναπτύχθηκαν 7 συγκεκριμένοι λόγοι, τους οποίους εξέτασε το πρωτόδικο Δικαστήριο, ούτε με την απαντητική αγόρευση.

Τέτοιος λόγος δεν συμπεριλαμβάνεται ούτε μεταξύ των 36 νομικών σημείων της προσφυγής, στους οποίους απαριθμούνται και λόγοι προφανώς άσχετοι με την υπόθεση, όπως π.χ. λόγοι που άπτονται φορολογικής πολιτικής, αρχής ιεραρχίας των κανόνων δικαίου, «στέρηση δικαιώματος αξιοπρεπούς διαβίωσης με βάση το πλήγμα που επέφερε σε αυτόν και την οικογένεια του η Τουρκική Εισβολή και την απώλεια της ιδιοκτησίας του.»

Συναφής θα μπορούσε να θεωρηθεί ο λόγος 24 ότι «η προσβαλλόμενη πράξη λήφθηκε από αναρμόδιο όργανο» η γενικότητα και αοριστία του οποίου όμως, δεν επέτρεπε και δεν διευκόλυνε την εξέταση του. Επίσης δεν εξειδικεύει τα όσα οι εφεσείουσες επικαλούνται, ήτοι, πως οι εφεσίβλητοι εξέδωσαν την προσβαλλόμενη πράξη με βάση τον τροποποιητικό νόμο Ν. 179(1)/14.

Η συνήγορος των εφεσιβλήτων, υποδεικνύοντας ότι δεν ηγέρθη τέτοιος νομικός λόγος ο οποίος μπορεί να εξεταστεί, παρέπεμψε στην υπόθεση *Ευθυμίου ν. Δημοκρατίας (1997) 3 ΑΑΔ 281*. Στην εν λόγω απόφαση εξετάστηκε λόγος έφεσης που άπτετο των προσόντων υποψηφίων και της δέουσας έρευνας σχετικά με αυτά και αποφασίστηκε, πως το κρίσιμο γεγονός ήταν η έλλειψη έρευνας το οποίο όμως τέθηκε άμεσα με την προσφυγή και ως εκ τούτου παρέπεμπε αναπόφευκτα στα προσόντα του

ενδιαφερόμενου προσώπου παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα για εξέταση τους, τόσο πρωτόδικα όσο και κατ' έφεση. Κρίθηκε επίσης πως η παράλειψη έκθεσης ιδιαζόντων γεγονότων δεν δημιούργησε κώλυμα στην εξέταση της διεξαγωγής δέουσας έρευνας ως προς τα απαιτούμενα προσόντα.

Επισημαίνουμε την παγιωμένη νομική αρχή πως το Ανώτατο Δικαστήριο στην κατ' έφεση δικαιοδοσία του εξετάζει μόνο ζητήματα που εγείρονται στους λόγους που διατυπώνονται στις ειδοποιήσεις έφεσης ή αντέφεσης και έχουν εγερθεί και συζητηθεί πρωτόδικα, εκτός αν πρόκειται για θέματα που εξετάζονται από το Δικαστήριο αυτεπάγγελτα ως θέματα δημοσίας τάξης (*Γ. Οικονομίδης ν. Δημοκρατίας (1998) 3 ΑΑΔ 47, 52*).

Ως τέτοια θέματα αποτελούν μεταξύ άλλων η κακή συγκρότηση ή η αναρμοδιότητα του αποφασίσαντος ή γνωμοδοτήσαντος οργάνου ή η κακή σύνθεση του οργάνου που επίσης παραπέμπει και οδηγεί σε αναρμοδιότητα (*Σύνδεσμος Ασφαλιστικών Εταιρειών Κύπρου ν. Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού, (2002) 3 ΑΑΔ 314, Σύγγραμμα Ιωάννα Σαρμά, «Η Συνταγματική και Διοικητική Νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας σελ. 448-449*).

Με δεδομένο πως, ουσιαστικά, έστω και με τον λακωνικό τρόπο που εισάγεται, τίγεται ζήτημα αρμοδιότητας του οργάνου, καθηκόντως το εξετάζουμε, ως ζήτημα δημόσιας τάξης.

Η εισήγηση και θέση των εφεσειουσών είναι καταφανώς αστήρικτη. Η ανάκληση της άδειας ανήκε στην αρμοδιότητα του Αρχηγού από της ψήφισης του Νόμου, δυνάμει του άρθρου 13 και δεν ανατέθηκε σε αυτόν αργότερα, με τον τροποποιητικό Νόμο αρ. 179(Ι)/14, όπως είναι η εισήγηση. Απλά, με την ρηθείσα τροποποίηση καταγράφηκαν σε υποπαραγράφους και αριθμήθηκαν ξεχωριστά οι προϋποθέσεις ανάκλησης, ενώ προηγουμένως περιλαμβάνοντο όλες στην ίδια παράγραφο και περαιτέρω προστέθηκε ως λόγος ανάκλησης η ύπαρξη ζητήματος ασφάλειας του κράτους.

Επισημαίνουμε δε, πως, με δεδομένο ότι η εκκαλούμενη απόφαση λήφθηκε το έτος 2012-2013 δεν θα μπορούσε εκ των πραγμάτων να επικαλεστεί νόμο, ο οποίος δεν είχε ακόμη ψηφιστεί.

Ως εκ τούτου, ο λόγος έφεσης 6 αποτυγχάνει.

Οι λόγοι έφεσης 1 και 2 είναι συναφείς και αλληλοκαλύπτονται, αφού συναρτώνται με το εύρημα του Δικαστηρίου για διενέργεια δέουσας έρευνας και αιτιολογίας της απόφασης της Διοίκησης.

Κύριο άξονα γύρω από την οποία περιστρέφη η αιτιολογία των λόγων αυτών αλλά και η επιχειρηματολογία του συνηγόρου των εφεσειουσών αποτελεί η έκδοση προνομιακού εντάλματος certiorari στις Πολ Αιτ. 186/12 και 200/12 με τις οποίες ακυρωνόταν το ένταλμα σύλληψης ενός άλλου προσώπου και του Ν. Χαραλάμπους, αντίστοιχα.

Αποτέλεσε τη θέση πρωτόδικα αλλά και στην παρούσα διαδικασία πως τα γεγονότα της Ποινικής Υπόθεσης Λάρνακας άσκησαν ουσιώδη επιρροή στη διαμόρφωση της κρίσης των εφεσιβλήτων. Με δεδομένη την ακύρωση του εντάλματος σύλληψης του Ν. Χαραλάμπους, χαρακτηρίζουν ως λανθασμένη την αξιολόγηση και ερμηνεία του αποτελέσματος και των έννομων συνεπειών των αποφάσεων στις Πολ. Αιτήσεις 186/12 και 200/12 στις οποίες προέβη το πρωτόδικο δικαστήριο, όταν ανέφερε πως «είναι αδιάφορο για τους σκοπούς της παρούσας και δεν επηρεάζει την εξέλιξη και/ή έκβαση αυτής το γεγονός ότι εκ των υστέρων τα εν λόγω εντάλματα σύλληψης ακυρώθηκαν».

Το πρωτόδικο Δικαστήριο αφού εξέτασε τον εγερθέντα από τις εφεσεΐουσες λόγο για πραγματική πλάνη, δέχθηκε τη θέση της συνηγόρου των εφεσιβλήτων ότι η Αστυνομία εξασφάλισε διάταγμα προσωποκράτησης εναντίον των δύο συλληφθέντων προσώπων και συνεπώς οι ανακρίσεις ήσαν νόμιμες και ήταν επί της μαρτυρίας και των στοιχείων που προέκυψαν από αυτές που βασίστηκαν οι εφεσίβλητοι για να λάβουν την επίδικη απόφαση ανάκλησης και υπέδειξε πως:

«...πράγματι οι διενεργηθείσες ανακρίσεις έλαβαν χώρα κατόπιν εξασφάλισης διατάγματος προσωποκράτησης, συνεπώς ήσαν καθόλα νόμιμες. Είχε τη δυνατότητα η Διοίκηση να λάβει υπόψη της και/ή να αξιολογήσει γεγονότα και/ή στοιχεία που προέκυψαν από αυτές. Είναι δε αδιάφορο, για τους σκοπούς της παρούσας, και δεν επηρεάζει την εξέλιξη και/ή έκβαση αυτής το γεγονός ότι εκ των υστέρων τα εν λόγω εντάλματα σύλληψης ακυρώθηκαν. Εξάλλου, θα πρέπει να επισημανθεί, όπως άλλωστε προκύπτει και από τον οικείο διοικητικό φάκελο, ότι δεν είναι μόνο στην προαναφερθείσα μαρτυρία που βασίστηκε η Διοίκηση για τη λήψη της προσβαλλόμενης απόφασης, αλλά, όπως άλλωστε το αναφέρει ρητά και ο καθ' ου η αίτηση 2 στην απόφασή του ημερομηνίας 3.12.2012, στο σύνολο των γεγονότων και/ή στοιχείων που αφορούσαν το αδίκημα της λειτουργίας ιδιωτικού γραφείου παροχής υπηρεσιών ασφαλείας χωρίς άδεια.»

Έχοντας μελετήσει, ό,τι υποδέχθηκε εκ μέρους των συνηγόρων, τα έγγραφα που αντίστοιχα επισυνάφθηκαν στην αίτηση και ένσταση και τον οικείο διοικητικό φάκελο, προκύπτει πως ορθά το πρωτόδικο Δικαστήριο αποφάσισε πως δεν υπήρξε πλάνη και πως η εκ των υστέρων ακύρωση των ενταλμάτων σύλληψης δεν επηρεάζαν την τύχη της αίτησης.

Διαπιστώνεται από όλα τα έγγραφα και τεκμήρια, πως η χρονολογική σειρά εξέλιξης των γεγονότων δεν ευνοεί την εισήγηση των εφεσειουσών.

Η ανάκληση της επίδικης πράξης έγινε στις 3/12/12 αφού ήδη συνελήφθηκε ο Ν. Χαραλάμπους και το άλλο πρόσωπο στις 2/11/12. Καταχωρήθηκε ιεραρχική προσφυγή στις 3/1/2013 και η απόφαση στην Πολιτική Αίτηση 200/12 εξεδόθη μεταγενέστερα της ανάκλησης, δηλαδή στις 8/1/2013. Προηγήθηκε η έκδοση διατάγματος προσωποκράτησης και στα πλαίσια των ανακρίσεων λήφθηκαν οι πληροφορίες και τα πιστοποιητικά από τον Έφορο Εταιρειών τα οποία καταδείκνυαν λανθασμένες δηλώσεις εκ μέρους των εφεσειουσών, με σκοπό την επίτευξη ανανέωσης της άδειας.

Από τον ίδιο διοικητικό φάκελο, προκύπτει όπως επισημαίνεται και στην πρωτόδικη απόφαση, πως η διοίκηση δεν βασίστηκε μόνο στην προαναφερθείσα μαρτυρία, αλλά στο σύνολο των γεγονότων και στοιχείων που αφορούσαν το αδίκημα της λειτουργίας ιδιωτικού γραφείου παροχής υπηρεσιών ασφάλειας χωρίς άδεια.

Στον ίδιο λόγο έφεσης, προσβάλλεται το εύρημα του Δικαστηρίου ότι η απόφαση των καθ' ων η αίτηση ήταν αιτιολογημένη και χαρακτηρίζεται ως λανθασμένη η αναφορά του στην απόφαση *Συμεωνίδου κ.α. ν. Δημοκρατίας (1997) 3 ΑΑΔ 145*.

Στην ανωτέρω απόφαση επισημάνθηκε η αρχή ότι η αιτιολόγηση της απόφασης διοικητικού οργάνου συμπληρώνεται από το περιεχόμενο του φακέλου. Η εν λόγω αρχή ενσωματώθηκε στον *περί των Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμο του 1999, Ν. 158(Ι)/1999, το άρθρο 29* το οποίο προνοεί πως

«Ανεξάρτητα από οποιαδήποτε διάταξη οποιουδήποτε νόμου, η αιτιολογία μιας πράξης μπορεί να συμπληρωθεί ή να αναπληρωθεί από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου όπως και από το σύνολο της όλης διοικητικής ενέργειας.»

Ο Υπουργός κατά την έκδοση της απόφασης του επί της ιεραρχικής προσφυγής, δήλωσε πως έχοντας μελετήσει τους λόγους της ιεραρχικής προσφυγής καθώς και τους λόγους για τους οποίους ο Αρχηγός προέβη στην ανάκληση, συμφωνούσε με τις θέσεις του Αρχηγού και έτσι προχώρησε στην απόρριψη της ιεραρχικής προσφυγής. Θεωρούμε ορθή τη θέση του πρωτόδικου Δικαστηρίου ότι:

«Στην απόφαση του καθ' ου η αίτηση 2, παρατίθενται και οι λόγοι που οδήγησαν στην ανάκληση της άδειας της αιτήτριας 1, όπως επιτάσσει το άρθρο 12(1) του Νόμου 125(Ι)/2007. Με βάση λοιπόν τα γεγονότα και τους συγκεκριμένους λόγους, ο καθ' ου η αίτηση 2 έκρινε ότι η αιτήτρια 2, διευθύντρια της αιτήτριας 1, δεν πληρούσε πλέον τις προϋποθέσεις του άρθρου 7(1)(η) του ιδίου Νόμου, δηλαδή δεν ήταν κατάλληλο πρόσωπο να ασκήσει το επάγγελμα του φύλακα ή ιδιώτη φύλακα, και προέβη στην επίδικη ανάκληση, δυνάμει του άρθρου 13(4) του Νόμου.

Στη βάση όλων των ενώπιον μου στοιχείων, περιλαμβανομένων και των γεγονότων που προέκυψαν στο πλαίσιο διερεύνησης της υπόθεσης ΑΔΕ Λάρνακας Σ/477/2012, όπως αυτά περιέχονται στο διοικητικό φάκελο, κρίνω ότι στοιχειοθετείται η συγκεκριμένη κατάληξη, ότι δηλαδή έπαυσε να υφίσταται η προϋπόθεση της καταλληλότητας της αιτήτριας 2, ούτως ώστε να τυγχάνει εφαρμογής η πρόνοια της παραγράφου (α) του άρθρου 13(4) του Νόμου 125(Ι)/2007, σύμφωνα με την οποία η άδεια υπόκειται σε ανάκληση «οποτεδήποτε παύσει να υφίσταται οποιαδήποτε από τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες χορηγήθηκε»»

Με όσα ανωτέρω τέθηκαν και λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές που τέθηκαν στην πρόσφατη απόφαση *ΚΑ Preston v. Υπουργείου Εσωτερικών, Έφεση Διοικητικού Δικαστηρίου αρ. 189/2019, ημερ. 10/12/20*, η οποία υιοθέτησε την *Φράγκου v. Δημοκρατίας (1998) 3 ΑΑΔ 270*, τόσο για την ανάγκη αιτιολογίας μιας πράξεως, ώστε να καθίσταται δυνατός ο δικαστικός έλεγχος, όσο και για τη δυνατότητα συμπλήρωσης της αιτιολογίας από τα στοιχεία του φακέλου, κρίνουμε ως αιτιολογημένη τη διοικητική απόφαση.

Με το δεύτερο λόγο έφεσης πλήττεται ως εσφαλμένη η κρίση του Δικαστηρίου ότι δεν υφίστατο παράλειψη ειδίκευσης του δημόσιου συμφέροντος ή/και παραβίαση της αρχής της μη ανάκλησης ευμενούς για το διοικούμενο πράξεων.

Από την εκκαλούμενη απόφαση των εφεσιβλήτων προκύπτει πως η ανάκληση της άδειας δεν έγινε για λόγους δημοσίου συμφέροντος – ώστε να υφίσταται υποχρέωση εξειδίκευσης του – αλλά για λόγους που άπτοντο την καταλληλότητα της εφεσείουσας 2 και μη τήρηση των προϋποθέσεων του άρθρου 7(ι)η του Ν. 125(Ι)/2007. Δηλαδή την αλλαγή διευθυντή, γραμματέα και μετόχων της εφεσείουσας 1 κατά παράβαση του άρθρου 11(3) του Νόμου. Συνεπώς η ανανέωση της άδειας «έπασχε εκ της παραγωγής της και ήταν δυνατή η ανάκληση της ανά πάσα στιγμή» κατ'

εφαρμογή του άρθρου 54(2) του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου, Ν. 158(I)/1999.

Επισημαίνουμε δε, πως με βάση ακριβώς τις πρόνοιες του Νόμου, «η Διοίκηση είχε σύμφυτο δικαίωμα να προβεί σε ανάκληση προς αποκατάσταση της νομιμότητας και άρση της παρανομίας (Κωνσταντής Σπανάσις ν. Δημοκρατίας, Υποθ. Αρ. 132/11 ημερ. 29/5/2012) όπως ορθά τόνισε το πρωτόδικο Δικαστήριο.

Η απόφαση *D.F. Iacovou Group Limited κα. ν. Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως κ.α.*, Υπ. Αρ. 1049/11 ημερ. 15/2/2013, στην οποία ο συνήγορος των εφεσειουσών μας παρέπεμψε όπου ο Ναθαναήλ, Δ. έκρινε πως η καταλληλότητα προσώπου είναι προϋπόθεση που πρέπει να ικανοποιείται πριν τη χορήγηση άδειας, δεν έχει εφαρμογή στην κρινόμενη περίπτωση. Την έχουμε μελετήσει και παρά το μη δεσμευτικό του λόγου της, επισημαίνουμε πως διαφοροποιείται από τα γεγονότα της παρούσας.

Σε εκείνη, ενώ δόθηκε άδεια λειτουργίας ιδιωτικού γραφείου για περίοδο ενός έτους, αρχής γενομένης από 20/10/2010, ωστόσο στις 2/3/2011, ήτοι πριν τη λήξη της άδειας, αυτή ανακλήθηκε για το λόγο ότι ο διευθυντής των αιτητών δεν κρίθηκε κατάλληλο πρόσωπο. Χωρίς να έχει υπάρξει καμιά διαφοροποίηση των δεδομένων, των γεγονότων και

των στοιχείων τα οποία υπήρχαν κατά την χορήγηση της άδειας. Σε αντίθεση με την παρούσα, όπου ενώ υπήρξε αλλαγή προσώπων στη θέση διευθυντή, γραμματέα και μετόχων, αυτή αποσιωπήθηκε, με σκοπό την επίτευξη ανανέωσης της άδειας.

Επρόκειτο για κλασσική περίπτωση κατά την οποία χωρεί ανάκληση για λόγους νομιμότητας και όχι για διαφορετική εκτίμηση των ίδιων πραγματικών περιστατικών και γεγονότων. Όπως έχει λεχθεί στην *Σύλβια Π. Χαράλαμπος ν. Δημοκρατίας (2001) 3 ΑΑΔ 149*, έχει αναγνωριστεί από τη νομολογία σύμφυτο δικαίωμα στη διοίκηση για ανάκληση διοικητικών πράξεων, όπου έχουν προκύψει νέα γεγονότα που διασαλεύουν το θεμέλιο της ληφθείσας απόφασης και υπάρχει, τότε καθήκον για επανεξέταση ληφθείσας απόφασης (*Αυγουστή κ.α. ν. Υπουργού Εσωτερικών (1993) 3 ΑΑΔ 496*).

Στην τελευταία ως άνω απόφαση τονίστηκε ότι το σύμφυτο δικαίωμα της διοίκησης για ανάκληση διοικητικών πράξεων, όταν προκύπτουν νέα γεγονότα τα οποία διασαλεύουν το θεμέλιο της απόφασης, προσλαμβάνει τη μορφή καθήκοντος.

Επομένως, η κρίση του πρωτόδικου Δικαστηρίου ότι υπήρχε «σύμφυτο δικαίωμα της διοίκησης» δεν αποτελεί καινοφανή έκφραση, όπως τη χαρακτηρίζει ο συνήγορος των εφεσειουσών.

Συνακόλουθα οι λόγοι έφεσης 1 και 2 απορρίπτονται.

Ο τρίτος λόγος έφεσης προτείνει ως εσφαλμένη την κρίση του Δικαστηρίου ότι δεν υπήρξε παραβίαση των αρχών της καλής πίστης και της επιλογής της ολιγότερης επαχθούς λύσης για το διοικούμενο.

Σύμφωνα με την αιτιολογία αυτής, όπως καταγράφεται στο εφετήριο και αναπτύχθηκε με το περίγραμμα αγόρευσης, ενώ διαφάνηκε από τις αγορεύσεις των μερών ότι οι εφεσείουσες προέβηκαν σε τεράστια έξοδα για την εταιρεία/εφεσείουσα 1 και συνήψαν αριθμό συμβάσεων με τρίτα πρόσωπα, τις οποίες δεν μπορούν να εκπληρώσουν, ωστόσο οι εφεσίβλητοι, αν και είχαν τη δυνατότητα να αναστείλουν την άδεια λειτουργίας για περίοδο μέχρι έξι μηνών, επιλέγοντας έτσι μια επιεικέστερη και λιγότερο επαχθή λύση, δεν το έπραξαν και προτίμησαν την ανάκληση της άδειας.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο, αντιμετωπίζοντας τον ισχυρισμό των αιτητών περί παραβίασης των αρχών της καλής πίστης, ανέφερε τα ακόλουθα, τα οποία και επικροτούμε:

«Ισχυρίζονται περαιτέρω οι αιτητές, με αναφορά στο άρθρο 51(2) του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου του 1999 [Ν.158(Ι)/1999], ότι στην προκειμένη περίπτωση, με την όλη στάση της Διοίκησης, παραβιάζεται η αρχή της καλής πίστης και η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου.

Οι καθ' ων αντιτείνουν ότι η Διοίκηση δε λειτούργησε αυθαίρετα, αλλά είχε κάθε δικαίωμα να προβεί στην επίδικη ανάκληση, δυνάμει της οικείας νομοθεσίας, λόγω των ενεργειών των αιτητών.

Εν πρώτοις, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η επίκληση των γενικών αρχών του διοικητικού δικαίου από πλευράς των αιτητών δεν ενισχύει τη θέση τους, γιατί οι γενικές αρχές έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα και εφαρμόζονται όταν δεν υπάρχει σχετικός κανόνας που να διέπει ειδικά το θέμα. Είναι δε σαφές ότι η διάταξη του άρθρου 51(2) του Νόμου 158(Ι)/1999 που επικαλούνται οι αιτητές δεν τυγχάνει εφαρμογής στην παρούσα περίπτωση¹¹.

Εν πάση περιπτώσει, δεν έχει καταδειχθεί από τους αιτητές ποιες ήσαν οι παραλείψεις της Διοίκησης που οδήγησαν στην επίδικη ανάκληση. Αντίθετα, όπως προκύπτει και από τα γεγονότα της υπόθεσης, οι καθ' ων η αίτηση έλαβαν την προσβαλλόμενη απόφαση κατόπιν συγκεκριμένων ενεργειών και/ή παραλείψεων των αιτητών.

Θεωρώ, περαιτέρω, χρήσιμο στο σημείο αυτό να επαναλάβω τη θέση της νομολογίας ότι η αρχή της καλής πίστης δεν υπερφαλαγγίζει την αρχή της νομιμότητας στη λειτουργία της Διοίκησης ούτε και μεταβάλλει τις αρχές δικαίου που διέπουν την άσκηση των εξουσιών που εναποτίθενται σε διοικητικό όργανο (Δημοκρατία ν. Παπαφώτη (1997) 3 ΑΑΔ 191, Tamassos Suppliers ν. Δημοκρατίας (1992) 3 ΑΑΔ 60, Παμπόρης ν. Δημοκρατίας (1995) 4(Δ) ΑΑΔ 2732). Θα πρέπει επίσης να υπενθυμίσω το σύμφυτο δικαίωμα που είχε η Διοίκηση στην παρούσα υπόθεση να προβεί σε ανάκληση.»

Στην κρινόμενη περίπτωση οι εφεσίβλητοι ενήργησαν στη βάση νομοθετικού πλαισίου το οποίο παρείχε το δικαίωμα ανάκλησης άδειας και διαπιστώθηκε παραβίαση των προϋποθέσεων που ο ίδιος ο Νόμος θέτει. Οι έννοιες της ίσης μεταχείρισης και της καλής πίστης, ως γενικές από τη

φύση τους αρχές, δεν μπορούν να αποτελούν εύκολο όπλο χρήσης τους, όπως τονίστηκε στην *Κώστας Παναγή ν. Υπουργικού Συμβουλίου κ.α. Υποθ. Αρ. 1250/12, ημερ. 19/12/2013*, στην οποία λέχθηκαν περαιτέρω τα ακόλουθα:

«...Πρέπει να υπάρχουν συγκεκριμένα δεδομένα και γεγονότα αντιφατικής συμπεριφοράς της διοίκησης με τη δημιουργία καταστάσεων πλάνης, απάτης ή απειλής. Πρέπει να υπάρχουν αποδεδειγμένες διοικητικές παραλείψεις που επηρεάζουν το διοικούμενο και τον ωθούν προς μια ορισμένη διοικητική συμπεριφορά την οποία εκ των υστέρων η διοίκηση ανατρέπει ή αρνείται προς ζημιά του πολίτη. Η διοίκηση δεν μπορεί στα πλαίσια της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου να αλλάζει αίφνης συμπεριφορά, με αυθαίρετες και ασυνεπείς ενέργειες (δείτε *Π.Δ. Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, 5^η έκδ. σελ. 21101216, παρ. 380-393*). Όλες αυτές οι έννοιες κατατάσσονται στο πλαίσιο των ορίων και του ελέγχου της διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης, από την άποψη ότι η διοίκηση και γενικά το κράτος δεν είναι ανέλεγκτο στη συμπεριφορά του, ούτε μπορεί η διακριτική του ευχέρεια να σημαίνει «νομική αποδέσμευση της διοίκησης» (*Δαγτόγλου – ανωτέρω- σελ. 203, παρ. 358*), έχουσα διακριτική ευχέρεια «στο μέτρο που παρέχει ο νόμος» (σελ. 209, παρ. 375).»

Όπως επίσης λέχθηκε στη *Δημοκρατία ν. Παπαφώτη (1997) 3 ΑΑΔ 191*,

«Ούτε η καλή πίστη συναρτάται με τον υπερακοντισμό της νομιμότητας στη λειτουργία της Διοίκησης. Όπως διευκρινίζεται στην *Tamassos Suppliers ν. Δημοκρατίας (1992) 3 Α.Α.Δ. 60*, η αρχή της καλής πίστης σκοπεύει στον αποκλεισμό της αυθαιρεσίας στη διοικητική λειτουργία. Δεν υπερφαλαγγίζει όμως την αρχή της σύννομης λειτουργίας της Διοίκησης, που είναι συνοφασμένη, όπως και κάθε κρατική λειτουργία, με την αρχή του κράτους δικαίου.»

Δεν έχει υποδειχθεί στην κρινόμενη περίπτωση σε ποιες παραλείψεις προέβη η διοίκηση, για τις οποίες δεν ευθύνονται οι εφεσείουσες και τις οποίες αργότερα να επικαλέστηκε και να ήρε μια ευνοϊκή για αυτούς (εφεσείουσες) κατάσταση και στέρηση ωφελημάτων τους.

Τουναντίον θα λέγαμε: Οι εφεσείουσες ήσαν εκείνες οι οποίες δημιούργησαν μια κατάσταση γεγονότων, την οποία οι εφεσίβλητοι με την απόφαση της ανάκλησης της άδειας, έχουν επαναφέρει στη νομιμότητα. Συνεπώς, ούτε αυτός ο λόγος μπορεί να έχει επιτυχή κατάληξη.

Ο 4^{ος} λόγος έφεσης ο οποίος προβάλλει την έλλειψη δέουσας έρευνας, παραπέμπει όπως και ο πρώτος στην ύπαρξη της απόφασης της Πολ. Αίτησης 200/12 για έκδοση εντάλματος certiorari, ο οποίος ήδη έχει απαντηθεί και κρίνεται απορριπτός.

Παρά ταύτα, προσθέτουμε πως, ενώπιον του Υπουργού, όταν αυτός λάμβανε την εκκαλούμενη απόφαση, τέθηκε, τόσο ο διοικητικός φάκελος όσο και το σημείωμα ημερ. 17/1/2013 της Υπαστυνόμου Ξένιας Φιλαρέτου, του Γραφείου Χειρισμού Θεμάτων Ιδιωτικών Υπηρεσιών Ασφαλείας της Αστυνομίας, καθώς επίσης τα πιστοποιητικά του Εφόρου Εταιρειών και η κατάθεση της λειτουργού του Εφόρου Εταιρειών, με τα οποία καταδεικνύετο η ανωτέρω αναφερόμενη αλλαγή. Από το σημείωμα της Ξένιας Φιλαρέτου, συναγόταν ότι αυτό δόθηκε στον Υπουργό μετά την έκδοση της απόφασης του Αρχηγού, και ότι η απόφαση του Υπουργού, στηρίχθηκε σε έρευνα μεταγενέστερη της απόφασης του Αρχηγού, ούτως ώστε συνάγεται ότι δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός των εφεσειουσών πως ο

Υπουργός περιορίστηκε σε φραστική υιοθέτηση της απόφασης του Υπουργού.

Είναι γνωστή η αρχή ότι επαρκής έρευνα θεωρείται, όταν δεικνύει πως έχει γίνει διερεύνηση κάθε σχετιζόμενου με την υπόθεση γεγονότος, χωρίς να υπάρχει στερεότυπος τρόπος διατύπωσης της. Η επάρκεια της έρευνας, η έκταση και ο τρόπος διεξαγωγής της ποικίλλει ανάλογα με τα γεγονότα και περιστατικά της κάθε υπόθεσης (*Motorways Ltd v. Δημοκρατίας (1999) 3 AAD 967, Ράφτης v. Δημοκρατίας κ.α. (2002) 3 AAD 345*). Αν η διεξαχθείσα έρευνα είναι επαρκής, τότε η διοικητική απόφαση, καλύπτεται, εκτός και αν αποδειχθεί το αντίθετο, από το μανδύα της κανονικότητας και νομιμότητας των διοικητικών πράξεων (*Δημοκρατίας v. C. Kassinos Construction Ltd (1990) 3 AAD 3835*).

Όπως ανωτέρω εκτέθηκαν τα γεγονότα, διαπιστώνεται πως η απόφαση του Υπουργού καταγράφει με σαφή τρόπο τους λόγους ανάκλησης της άδειας, έχοντας βάση και επιβεβαίωση από το διοικητικό φάκελο. Δεν τέθηκε δε ενώπιον μας οποιοδήποτε στοιχείο, ικανό να καθιστά τρωτή την εκκαλούμενη απόφαση η μεμπτή την πρωτόδικη απόφαση.

Με τον 5^ο λόγο έφεσης χαρακτηρίζεται ως λανθασμένο το εύρημα του πρωτόδικου Δικαστηρίου με το οποίο έκρινε ότι δεν υπήρξε παραβίαση του δικαιώματος ακρόασης.

Ως αιτιολογία αυτού, αναφέρεται πως «από τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου και τις αγορεύσεις των μερών είναι δεδομένο ότι εφαρμόζονται στην περίπτωση των εφεσειόντων οι αρχές που τέθηκαν στις αποφάσεις *D.F. Iacovou Group Limited κ.α. ν. Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως κ.α., Προσφ. Αρ. 1049/11 ημερ. 15/2/2013* και *G.A.P. Close Protection (Security) Services Ltd. ν. Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως Προσφ. Αρ. 791/2011, ημερ. 20/6/2013*».

Σε αμφότερες τις ανωτέρω αποφάσεις, πληροφορίες και ισχυρισμοί οι οποίοι διοχετεύτηκαν από τρίτα πρόσωπα προς την Αστυνομία, βάσει των οποίων ο Αρχηγός ανακάλεσε στην πρώτη και δεν εξέδωσε στη δεύτερη, άδεια, ουδέποτε γνωστοποιήθηκαν στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα. Συμφωνούμε με όσα εκεί λέχθηκαν πως «η επίκληση αόριστων πληροφοριών που κατέχει η Αστυνομία, που οδηγούν στο συμπέρασμα, εν μέσω ισχύος μάλιστα της άδειας, ακαταλληλότητας δεν είναι δυνατόν να αποτελεί αιτιολογία στο διοικητικό δίκαιο».

Όπως εξηγείται στο σύγγραμμα *Δαγτόγλου «Γενικό Διοικητικό Δίκαιο», 5^η έκδοση, σελ. 385-486*, νόμιμες διοικητικές πράξεις που δημιουργούν δικαιώματα ιδιωτών ή πραγματικές καταστάσεις μπορούν να ανακληθούν κατ' αρχήν μόνο για λόγους «επιτακτικού δημόσιου συμφέροντος». Η στάθμιση, όμως, όπως εξηγείται, μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου συμφέροντος «πρέπει να ικανοποιεί ακόμη αυστηρότερα κριτήρια από την περίπτωση ανακλήσεως παράνομης πράξεως».

Στην κρινόμενη περίπτωση, αναφέρονται ρητά και ξεκάθαρα οι λόγοι ανάκλησης της άδειας, οι οποίοι πέραν του γεγονότος ότι καταγράφονται στην απόφαση, ήσαν γνωστοί στις εφεσείουσες. Ο συλληφθείς Ν. Χαραλάμπους ήταν σύζυγος της εφεσείουσας 2, ενώ η ίδια η εφεσείουσα 2 προέβη στις αλλαγές στην εταιρική δομή της εφεσείουσας 1 από τις 7/9/2011 χωρίς να το αποκαλύψει στους εφεσίβλητους αλλά αντίθετα το παρασιώπησε και έδωσε λανθασμένα στοιχεία, με στόχο την επίτευξη της ανανέωσης της άδειας.

Οι εφεσείουσες είχαν το δικαίωμα μέσω της ιεραρχικής προσφυγής που άσκησαν να εκθέσουν, απαντήσουν και αναπτύξουν τις θέσεις τους, πράγμα το οποίο και έπραξαν.

Η εκκαλούμενη δε απόφαση, εκδόθηκε αφού ακούστηκαν μέσω της προσφυγής τους οι εφεσείουσες. Είναι νομολογιακά γνωστό ότι το δικαίωμα ακρόασης δεν είναι ανάγκη να είναι προφορικό, αλλά ικανοποιείται και με γραπτή παράσταση (*Νικόλας Μελέτη ν. Δημοκρατίας (1989) 3 ΑΑΔ 347*).

Κρίνουμε πως το θεμελιακό δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του διοικούμενου, το οποίο θεσμοθετήθηκε και με το άρθρο 43 του Ν. 158(Ι)99 δεν έχει παραβιαστεί. Ο διοικούμενος, εδώ οι εφεσείουσες, είχαν τη δυνατότητα να εκφράσουν τις απόψεις τους τις οποίες και εξέφρασαν επί των κοινοποιηθέντων σε αυτούς λόγων, ανάκλησης της άδειας, καταθέτοντας την ιεραρχική προσφυγή. Όπως το εδάφιο 4 του άρθρου 43 προνοεί «η ακρόαση του ενδιαφερόμενου δεν είναι απαραίτητο να γίνεται προφορικά. Είναι αρκετό, αν ζητηθεί από αυτόν, να εκθέσει γραπτώς τις απόψεις του, εκτός εάν ο νόμος ορίζει το αντίθετο.»

Επίκληση μπορεί να γίνει και πάλιν του συγγράμματος *Δαγτόγλου* (ανωτέρω) όπου στη σελ. 282 σημειώνεται:

«Το περιεχόμενο του δικαιώματος είναι η προηγούμενη ακρόαση. Η ακρόαση δεν χρειάζεται να λάβει πράγματι χώρα, αλλά έγκειται στην παροχή ευκαιρίας στον ενδιαφερόμενο να αναπτύξει γραπτώς ή προφορικώς τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή συμφέροντά του ενώπιον του οργάνου που ασκεί την αποφασιστική αρμοδιότητα, ή πάντως να προκύπτει σαφώς ότι οι απόψεις του ενδιαφερομένου έχουν περιέλθει στο αρμόδιο αυτό όργανο.»

Κρίνουμε απόλυτα ορθή την προσέγγιση του πρωτόδικου Δικαστηρίου και ο σχετικός λόγος έφεσης απορρίπτεται.

Η έφεση απορρίπτεται. Επιδικάζονται €3000 έξοδα υπέρ εφεσίβλητης και εναντίον εφεσειουσών.

Α. Λιάτσος, Δ.

Γ. Γιασεμή, Δ.

Δ. Σωκράτους, Δ.

/ΚΑσ